

Bestuursdienst

Afdeling Directie Middelen
Steller M. Koes
Onderwerp Voorbereiding begroting 2013

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 76 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 12.2960541

Datum **24 FEB 2012** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Bij de bespreking over de herziene grondexploitatie Meerstad, hebben we aangegeven dat we de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen betrekken bij de overige knelpunten en risico's die op de gemeente afkomen. We zijn daarom eerder dan in andere jaren gestart met de voorbereiding van de begroting 2013. We hebben de grote afwijkingen in beeld gebracht.

Daarnaast is door de VVD en het CDA gevraagd naar een overzicht van de grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting 2012. In deze brief informeren we u hierover. Bij de toelichting op de afwijkingen maken we onderscheid tussen tekorten en toename van risico's. Voor de tekorten moeten aanvullende middelen beschikbaar worden gesteld. De toename van risico's leidt tot een hoger benodigd weerstandsvermogen. In de bijlage bij deze brief zijn de tekorten en de effecten op het weerstandsvermogen op een rij gezet.

We wijzen erop dat het huidige overzicht met afwijkingen een tussenstand is. In de komende periode gaan we verder met de inventarisatie van knelpunten en oplossingsmogelijkheden. Daarbij kunnen de cijfers nog veranderen en kunnen zich nieuwe knelpunten voordoen.

De grote afwijkingen ten opzichte van de begroting 2012 worden hieronder toegelicht. We maken een onderscheid in lopende projecten, effecten als gevolg van stagnerende economische ontwikkelingen en effecten van Rijksmaatregelen / financiële effecten.

Lopende projecten

O2G2

In de begroting 2012 hebben we 9 miljoen euro gereserveerd voor O2G2. Daarnaast hebben we in de begroting 2012 een risico opgenomen van 6 miljoen euro.

We hebben de commissie Klaassen gevraagd te onderzoeken of aanvulling van het eigen vermogen van O2G2 noodzakelijk is. Hieruit blijkt dat het nodig is het eigen vermogen aan te vullen met 6,9 miljoen euro. Eerder was al duidelijk dat de bruidschat voor O2G2 verhoogd moest worden met 4,7 miljoen euro. Rekening houdend met advies- en onderzoekskosten van 0,3 miljoen euro komt de totale bijdrage voor het openbaar onderwijs op 11,8 miljoen euro.

Ten opzichte van de begroting 2012 ontstaat een extra kostenpost van 2,8 miljoen euro.

Daarnaast lopen we een risico van doorbetaling aan het bijzonder onderwijs. Dit risico schatten we nu in tussen de 0 en 10 miljoen euro. We houden vooralsnog rekening met een benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen van circa 3 miljoen euro

De toename van het risico leidt tot een benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen van circa 3 miljoen euro.

Groninger Museum

We willen de financiële positie van het Groninger Museum versterken. U heeft het raadsvoorstel (OS 12.2948565) hierover vastgesteld in uw vergadering van 22 februari 2012. Het Groninger Museum ontvangt een eenmalige bijdrage van 1,9 miljoen euro. In het voorstel is deze bijdrage voorlopig gedekt uit de algemene egaliseringsreserve. Hiervoor moet alternatieve dekking worden gevonden. Daarnaast moet het jaarlijkse onderhoudsbudget voor het Groninger Museum worden verhoogd met 0,1 miljoen euro. Het tekort in de periode 2012-2014 komt daarmee op 2,2 miljoen euro.

Ten opzichte van de begroting 2012 ontstaat een extra tekort van 2,2 miljoen euro.

Tot slot is in de periode 2013-2017 een jaarlijkse exploitatiebuffer van 76 duizend euro noodzakelijk. Deze buffer wordt gefinancierd uit cultuurbudgetten.

Tekort OV-bureau Groningen Drenthe

We hebben u met onze brief van 6 december 2011 (RO11.2854728) geïnformeerd over het verwachte tekort van het OV-bureau in 2011. Het tekort en de doorwerking naar de komende jaren is geactualiseerd. Hieruit blijkt dat er sprake is van een tekort van 7,1 miljoen euro in 2011, 4,5 miljoen euro in 2012 en vanaf 2013 een structureel tekort van 5,9 miljoen euro. In een afzonderlijke brief (RO 12.2964452) bent u hierover geïnformeerd. Hierin wordt ook ingegaan op de door het OV-bureau voorgestelde maatregelen. Deze maatregelen moeten nog door ons college worden vastgesteld.

In principe dient het tekort te worden opgevangen binnen het OV-bureau. Wanneer blijkt dat de maatregelen ongewenste effecten hebben voor het OV-voorzieningen niveau, kan het betekenen dat hiervoor extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

We gaan er vooralsnog vanuit dat er geen aanvullende gemeentelijke middelen beschikbaar hoeven te worden gesteld.

Effecten stagnerende economische ontwikkeling

Meerstad

In de begroting 2012 stond het risico van Meerstad op 13,1 miljoen euro. Na de herziening van de grondexploitatie komt het risico uit op 93 miljoen euro. De herziene grondexploitatie is vastgesteld in de raadsvergadering van 25 januari 2012.

De verhoging van het risico leidt tot een benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen van 52,5 miljoen euro.

Europapark

U heeft de herziene grondexploitatie van Europapark op 25 januari 2012 vastgesteld. Hieruit blijkt een tekort bij het Europapark van 12 miljoen euro. In de brief over de voortgangsrapportage 2011-3 (BD 11.2835944 21 december 2011) hebben we het verwachte verlies van 12 miljoen euro gemeld en aangegeven dat deze in principe binnen de grondexploitatie en/of de reserve grondzaken opgelost dient te worden. We hebben in deze brief ook gemeld dat als dat niet mogelijk is, het verlies ten laste van de algemene middelen komt. Uit de herziene grondexploitatie blijkt dat het niet mogelijk is het tekort binnen de grondexploitatie op te lossen. In de begroting 2012 is hiervoor 6 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Ten opzichte van de begroting 2012 ontstaat een tekort van 6 miljoen euro.

Damsterdiep

De herziene grondexploitatie is bijna afgerond. We verwachten een kostenstijging bij het Damsterdiep van 5,0 miljoen euro, veroorzaakt door indexering van prijzen en kosten in verband met vertraging, lekkage en arbitrage. De totale investeringskosten komen hiermee op ruim 50 miljoen euro. In de herziene grondexploitatie geven we aan hoe we de verwachte kostenstijgingen willen opvangen. We gaan er vanuit dat we de kostenstijging kunnen opvangen door een hogere bijdrage van het parkeerbedrijf voor de Damsterdiepgarage. Dit past binnen de in 2010 berekende opbrengstwaarde van de parkeergarage.

De kostenstijging van 5 miljoen euro kan worden opgevangen door een hogere bijdrage van het parkeerbedrijf.

In de begroting 2012 hebben een risico van 3,4 miljoen euro opgenomen als gevolg van een claim van de aannemer. Als gevolg van een nieuwe claim voor de extra kosten van de lekkage en extra rentekosten verhogen we het risico naar 6 miljoen euro.

Het risico bij het Damsterdiep neemt toe van 3,4 miljoen euro naar 6 miljoen euro. Het effect op het weerstandsvermogen hiervan is circa 1 miljoen euro.

Invloed economische ontwikkelingen op bedrijventerreinen en woningbouwlocaties

Door de economische recessie blijft de uitgifte van bedrijventerreinen achter bij de prognoses. Daarnaast blijkt uit de rapportage van de Stec Groep dat het regionale aanbod de vraag vele malen overtreft. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat het aanbod van bedrijventerreinen in de stad en de regio omlaag moet.

Ook voor het aanbod van nieuwbouwwoningen geldt dat het aanbod in stad en omgeving de verwachte vraag overtreft.

Tot slot moeten we er rekening mee houden dat woningbouwcorporaties of andere partijen waarmee we samenwerken projecten kunnen stopzetten.

Wanneer dat gebeurt kunnen we niet alle gemaakte kosten goedmaken of verhalen op derden. We houden rekening met een risico van 3 tot 5 miljoen euro.

In de komende periode brengen we de gevolgen voor de bedrijventerreinen en woningbouwlocaties in kaart. Op dat moment kunnen we meer zeggen over de financiële consequenties en of het nodig is bij de gemeenterekening 2011 een voorziening te treffen voor dit risico.

We schatten nu in dat het risico ligt tussen de 20 en 40 miljoen euro. Het effect op het weerstandsvermogen schatten we in op circa 22 miljoen euro.

Gezien de verminderde vraag naar bedrijventerreinen gaan er nu vanuit dat in ieder geval Westpoort fase 2 (75 hectare) niet in exploitatie zal worden

genomen. De waarde van de grond moet daarom worden afgeboekt tot agrarische waarde.

Dit leidt tot een nadeel van 11 miljoen euro, die wordt verwerkt in de gemeenterekening 2011.

Effecten Rijksmaatregelen /overige financiële tegenvallers

BUIG

In de begroting hebben we 6,2 miljoen euro beschikbaar gesteld om het verwachte tekort in 2012 op te lossen. Daarnaast hebben we in de begroting een extra nadeel van 7,6 miljoen euro gemeld als gevolg van aanpassing van ons aandeel in het landelijke budget. Dit extra nadeel hebben we als risico meegenomen.

In januari 2012 is bekend geworden dat we in 2012 een aanvullende uitkering van het Rijk ontvangen. Hiermee komt ons maximale tekort voor 2012 uit op 2,9 miljoen euro. Hierdoor kan een bedrag van 3,3 miljoen euro vrijvallen. Voor 2013 verwachten we een nadeel van 5,5 miljoen euro. Het risico voor de komende jaren blijft gehandhaafd.

Ten opzichte van de begroting 2012 hebben we een voordeel van 3,3 miljoen euro in 2012 en een nadeel van 5,5 miljoen euro in 2013.

In de begroting 2012 hebben we een structureel risico van 4,3 miljoen euro opgenomen. We schatten het structurele risico nu in op 2,6 miljoen euro. Het effect op het weerstandsvermogen daarvan is een verlaging van 2,5 miljoen euro.

Door de verlaging van het risico, hoeft er 2,5 miljoen euro minder weerstandsvermogen te worden aangehouden voor dit risico.

Gesubsidieerde arbeid - banenpool

Bij de gesubsidieerde medewerkers moeten maatregelen worden genomen om de gevolgen van de afbouw van de gesubsidieerde arbeid op te vangen. De afbouw heeft ook gevolgen voor medewerkers in dienst bij de gemeente (ex banenpoolers). De komende periode proberen we door middel van het regulier maken van de gesubsidieerde banen of het verhogen van inleenvergoedingen ontslag van medewerkers zoveel mogelijk te voorkomen. Vooralnog houden we rekening met een risico van 750 duizend euro. Het effect op het weerstandsvermogen is 0,5 miljoen euro.

Het risico leidt tot een benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen van 0,5 miljoen euro.

Algemene uitkering

In de begroting 2012 gingen we ervan uit dat we een korting kregen in verband met verwachte efficiency winsten bij de oprichting van de regionale uitvoeringsdiensten. Deze korting hebben we daarom doorgegeven aan de sector. In 2012 is de korting van 0,6 miljoen euro incidenteel opgelost via de extra beleidsmiddelen. Daarnaast hebben we in de begroting 2012 hiervoor een risico opgenomen.

Uit de septembercirculaire blijkt dat de korting moet worden beschouwd als een generieke korting op de algemene uitkering. In 2013 is de korting 1,1 miljoen euro. Vanaf 2014 is de korting 1,4 miljoen euro structureel. Deze korting zal worden verwerkt in het meerjarenbeeld ten laste van de algemene middelen.

Uit de decembercirculaire van het Rijk blijkt een licht voordeel ten opzichte van de begroting. Deze twee wijzigingen leiden ten opzichte van de begroting tot een structurele verslechtering vanaf 2013 van ruim 1 miljoen euro.

In de jaren 2012-2014 betekent dit ten opzichte van de begroting 2012 een nadeel van 2,3 miljoen euro.

Daarnaast spelen er met betrekking tot de algemene uitkering twee nieuwe risico's:

1) Risico extra rijksbezuinigingen

Het tekort in de Rijksbegroting loopt in 2013 op. Het kabinet zal naar verwachting maatregelen moeten nemen om binnen de begrotingsregels te blijven die het heeft afgesproken in het regeerakkoord. We verwachten begin april meer duidelijkheid van het Rijk nadat het CPB met nieuwe economische cijfers komt. Aanvullende rijksbezuinigingen worden doorgegeven aan de sector of leiden tot een lagere algemene uitkering in het meerjarenbeeld.

We schatten het risico in tussen de 0 en 10 miljoen euro structureel, afhankelijk of Rijksbezuinigingen worden doorgegeven aan de sector of dat ze leiden tot een lagere algemene uitkering.

2) Risico wijziging maatstaf woonruimten

Als gevolg van de invoering van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) verandert de verdeelmaatstaf woonruimten in het gemeentefonds. Dit levert een herverdeeffect op tussen gemeenten. De exacte herverdeeffecten zijn nog niet in te schatten, maar kunnen nadelig uitpakken voor Groningen.

Het herverdeeffect is jaarlijks gemaximeerd op 2,9 miljoen euro. Als het herverdeeffect hoger uitvalt wordt dit verrekend in volgende jaren.

We betrekken de beide risico's met betrekking tot de algemene uitkering bij het opstellen van het meerjarenbeeld bij de voorjaarsbrief.

Lager besteedbaar resultaat 2011

In begroting is uitgegaan van een besteedbaar rekeningresultaat over 2011 van 10 miljoen euro. In de derde voortgangsrapportage over 2011 hebben we gemeld dat we een besteedbaar resultaat van 6,1 miljoen euro verwachten. Dit is 3,9 miljoen euro minder dan waarmee rekening is gehouden in de begroting 2012. Dit leidt dus tot een tekort dat moet worden aangevuld.

Begin maart kunnen we een eerste raming geven van het rekeningresultaat.

Op dat moment kunnen we ook een inschatting geven van het tekort ten opzichte van de begroting 2012.

Ten opzichte van de begroting 2012 houden we vooralsnog rekening met een tekort van 3,9 miljoen euro.

Nominale compensatie 2012

De budgetten in de begroting worden jaarlijks aangepast op basis van loon- en prijsontwikkelingen. De lasten die hieruit voortkomen, worden opgenomen in het meerjarenbeeld.

In 2012 verhoogt het ABP de herstell premie. Dit leidt tot een kostenverhoging ten opzichte van de begroting van 2,6 miljoen euro. We gaan er vanuit dat de verhoging van de herstell premie alleen geldt voor 2012. Daarnaast spelen er nog meer ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de hoogte van de nominale compensatie. We kunnen op dit moment nog geen inschatting maken van het financiële effect. Voor de komende jaren is de nominale compensatie nog niet geactualiseerd.

Ten opzichte van de begroting 2012 ontstaat in 2012 een nadeel van 2,6 miljoen euro.

Conclusie

Zoals we al in de inleiding van deze brief hebben aangegeven, werken we nog aan een volledig beeld van de afwijkingen. De eerste inventarisatie laat zien dat de afwijkingen en de onzekerheden groot zijn. Zo is er een onzekerheid in de ontwikkeling van de algemene uitkering als gevolg van aankomende Rijksbezuinigingen. Daarnaast hebben de economische ontwikkelingen forse invloed op de afzet bij bedrijventerreinen en woningbouwlocaties.

We kunnen alleen een bandbreedte geven van de benodigde middelen. We denken hier aan een bedrag tussen de 100 en 150 miljoen euro.

In de komende periode tot de voorjaarsnota werken we de afwijkingen verder uit en onderzoeken we dekkingsmogelijkheden. Hiervoor worden alle mogelijkheden tegen het licht gehouden. In de voorjaarsbrief komen we hier uitgebreid op terug. Daarbij is niet uitgesloten dat het collegeprogramma 2010-2014 aanpassing behoeft.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlage: Overzicht van tekorten ten opzichte van de begroting 2012 en effecten op het benodigd weerstandsvermogen

Afwijkingen tov begroting 2012	Tekort Begroting 2012	Actueel tekort 2012-2013	Afwijking tov Begroting 2012	Effecten weerstands- vermogen tov Begroting 2012	Risico Gemeld in Begroting 2012
Lopende projecten					
1. O2G2	9.000	11.800	2.800	3.000	X
2. Groninger Museum		2.200	2.200	-	
3. OV-Bureau			pm	-	
Stagnerende economische ontwikkeling					
4. Meerstad			-	52.500	X
5. Europapark / Station Europapark	6.000	12.000	6.000	-	X
6. Damsterdiep			-	1.000	X
7. Bedrijventerreinen en woningbouwlocaties		11.000	11.000	22.000	X
Effecten Rijk / financiële maatregelen					
8. Uitvoering wet BUIG	6.200	8.400	2.200	-2.500	X
9. Gesubsidieerde arbeid - Banenpool			-	500	
10. Algemene uitkering		2.300	2.300	pm	X
11. Lager besteedbaar resultaat 2011		3.900	3.900	-	
12. Nominale compensatie 2012		2.600	2.600	-	
Totaal afwijkingen	21.200	54.200	33.000	76.500	